

РАДИ ЦАРЕВ ПИРИН

chitanka.info

Човекът свали оглавника на стария жребец, потупа го по врата и рече с нескрито съжаление в гласа:

— Хайде, попаси където искаш, Пирине... Туй ще ти остане на тоя свят...

Животното вирна глава, измина двадесетина крачки извън оградата на конезавода, спря се и погледна въпросително към гледача си. Не беше свикнало да върви само — до неотдавна човекът го придружаваше в разходките му. Сега той само му махна с ръка, обърна се и тръгна прегърбен към сградите — беше се грижил петнадесет години за жребеца, помнеше го игриво конче, което тичаше подир майка си.

Напоследък Пирин беше боледувал, бракуваха го. Позагладеше ли козината, щяха да го отвеждат там, откъдето нямаше връщане. Животното не беше в състояние да долови причината за промяната на хората към него, затова изчака фигурата, облечена в сини дочени дрехи, да се скрие и потегли ходом.

Пътят по брега на реката му беше познат от детинство. Табунът от кобили, сред които го роди неговата майка, пасеше често по прекрасните ливади, простиращи се от двете страни на реката, далече навътре в дефилето със стръмни склонове. Клисурата не беше поширока от стотина крачки. Реката, забързана от височините на планинските склонове, които се тъмнееха в далечината се виеше по нейното дъно.

По мекия път беше препускал впрегнат в лека двуколка, когато хората се грижеха за неговото здраве. Жребецът навлезе в дефилето по левия бряг. Тревата беше изпъстрена с дива детелина, тук-там се жълтееха петна звездел — растителността беше все още свежа в това юнско утро.

Тревите бяха пред узряване — излъчваха упойващия дъх на билки, дразнеха ноздрите му с облачетата цветен пращец, които се вдигаха досегнеше ли с крак туфите, а чистият въздух замайваше животното, което беше стояло дълги дни в обора при боледуването си.

Може би затова пристъпваше полека, късаше вървешком сочни стръкове, гледаше с уморени очи върбите по брега, стръмните склонове, които се спускаха, подобни на каменни лавини към лъката. От време на време виждаше дири от копита, които бяха премазали

тревата наскоро. Душеше и долавяше дъх от кобили — табунът беше преминал сутринта.

Поемеше ли мириса им, вдигаше отпуснатата си глава, суха, лека, красива, запазила чертите на арабската порода, пристъпваше чевръсто, наперено, но не изминал десетина крачки, пак тръгваше бавно-бавно.

Слънцето се беше вдигнало на една четвърт от хоризонта, когато дочу звънкото цвилене на кобилите. Жребецът наостри уши, вслушва се дълго, но беше тъй уморен от дългия път, че се спря на брега под сянката на китка акации, отпусна глава и позадряма прав, с полуотворени очи.

Някога гласът на кобилите го привличаше властно. Стремеше се към тях, но го държаха далече от табуна им. В конезавода работеха по строги правила. И сега му се струваше, както беше сънен, че тръгне ли към кобилите, ще усети дървената ограда на манежа пред гърдите си.

Слънцето припичаше, сипеше жарава по голите ридове, които сгорещяваха въздуха, препращаха го нагоре, плетеха върху ръбовете си треперливата мрежа на маранята. Мухите ставаха зли, ненаситни. Налитаха като оси, караха го да размахва често гъстата си опашка. Събудиха го от сладката дрямка, в която беше изпаднал.

Смътно безпокойство се зароди у животното. Не можеше да долови откъде идва тревогата. Струваше му се, че въздухът става потежък, дишането изисква по-голямо усилие отпреди. И всичко това засягаше дълбоко скрити кътчета от неговото съществуване, предупреждаваше го да бъде готов за идването на някаква опасност.

Пирин наостри уши разтревожено. Слаби тътнежи отвъд близките предпланини стигаха до слуха му. Времето се разваляше и може би за пръв път щеше да посрещне бурята сам, далече от сигурния обор и от човека-пазач. Страстно му се поиска да изтича до табуна, да бъде с другите, но не се решаваше да стори това.

И ето, откъм планината се зададе гигантски черен облак, който напредваше, гонеше пред себе си виделината, забулваше сините върхове. Зигзаговидна светкавица насочи острието си към канарите на дефилето, докосна ги, проеча гръм.

Жребецът направи неволно четири-пет крачки настрани. Гривата му беше настръхнала, в очите му се беше запалила уплаха. Копитата

му усещаха някакво едва доловимо тресене на земята, което се приближаваше.

Мътна струя вода проточи език по течението на реката. Жълтеникавата вода облиза стъблата на крайбрежните върби. Нейният гребен полази по наклонения бряг и беляза тревите с ивица кафява пяна. Жребецът изпръхтя. Реката прииждаше, трябваше да се спасява с бяг. Завъртя се с глава към входа на клисурата, но разногласно диво цвилене го накара да се вслуша.

Звуците идваха отвъд гърбицата на заобленото ребро, което се спущаше от брега на дефилето до реката. Кобилите от табуна се бяха подплашили. Пирин изправи глава, заслуша се — долавяше ужас в гласовете на кобилите.

Неговите копита сецаха ударите на техните крака по земята. Те бяха разбъркани — ту се отдалечаваха, ту се приближаваха — животните бяха обзети от паника. Може би нямаше кой да ги поведе в тези мигове на смъртна заплаха.

Старецът изцвили остро, вдигна се на задните си крака и вместо да побегне надолу към полето, втурна се към объркания табун. Покатери се на гребена на скалното ребро и зърна отвъд пъстрото стадо. На това място имаше речен завой, водата беше вдълбала в брега на теснината полукръгла лъка. Сега това ниско място беше покрито от придошлата вода.

Кобилите газеха до колена, пороят влачеше клони, снопове сухи растения, завиваше ги във водовъртежите. Няколко от животните се мъчеха да избягат по стръмния склон, да стигнат до ръба на дефилето, да се избавят от водата. Копитата им се плъзгаха, те падаха надолу, вдигаха фонтани от пръски, цвилеха и плашеха още повече другарките си. На другия бряг на реката се виждаха двама мъже, които крещяха, размахвайки камшици, но не се решаваха да нагазят в буйните води. Това бяха конярите, откъснати от табуна — бяха ловили риба в подмолите и наводнението ги беше заварило там.

Стадото беше оставено само на себе си. Нова вълна се зададе по дефилето, стигна чак до коремите на животните. Табунът се завъртя в гигантския въртоп от разпенена вода, от който стърчаха гърбове, заливани от водата глави, размахани крака. Някои от кобилите се вдигаха на задните си крака, цвилеха безпомощно, протегнали нагоре треперещи муцуни. Други се спъваха, падаха във водата, другарките

им ги блъскаха с копитата си. И никоя не се сецаше в паниката да ги поведе в спасителна посока.

Жребецът стоя тъй миг-два, загледан в обезумелия табун. Той никога не беше водил стадо от кобили по пасищата, но през главата му преминаха смътни спомени — негови или на неговите прадеди. Напираше властно чувство на саможертва за спасение на стадото, което го беше накарало да препусне срещу пороя. Кобилите бяха в опасност — трябваше да ги изведе, да ги спаси.

Пирин се спусна по наклона, нагази във водата до колене и застана с изправена глава. Гривата му се развяваше от поривите на вятъра, който пулсираше по дефилето. Остро цвилене се откъсна от гърдта му. Дълбоките звуци, подобни на басова медна тръба, прокънтяха, заглушиха за миг врявата. Ехото на стръмните склонове ги върна, завъртя ги. Те зовеха, привличаха уплашените животни.

Най-близките кобили го зърнаха на склона. Старецът изглеждаше и страшен, и красив в здрача на бурята. Стоеше с настръхнала грива, с разширени ноздри, полуотворена уста и втренчи очи. Неговият зов имаше за кобилите само едно значение:

— Насам, насам... Търчете, търчете насам!

Жребецът се вдигна на задните си крака, размаха предните си крака във въздуха, като че се бореше с вятъра, който разрошваше неговата грива. Почувствува се пак млад, силен, могъщ, завъртя се на място и се спусна към изхода на клисурата. И кобилите се хвърлиха подире му.

Водата закипя под копитата им. Животните възлязоха по гърбицата на възвишението, препуснаха по наклона отвъд, където водата беше плитка, едва покриваща лъката, и продължиха да галопират с все сила след сивата сянка на жребеца. Първите едри капки дъжд свистяха във въздуха и шибаха мократа им козина, подобни на прозрачни камшици.

Четири кобили, счупили краката си в блъсканицата, се валяха в прииждащата вода, цвилеха сърцераздирателно, караха хората на отсрещния бряг да проклинат и скубят косите си от мъка. Ранените животни напразно се опитаха да последват другарките си. Водата се беше вдигнала чак до шиите им — не бяха в състояние да се борят с нея.

Черните облаци бяха похлупили дефилето с парцаливите си гърди. Притъмня съвсем, но първите кобили от табуна виждаха водача си, който препускаше неудържимо, и го следваха отблизо. Краката на жребеца разплискваха струи вода, пропадаха тук-там в невидими от водата ями, в клони и храсти, острите ръбове на камъните разкъсваха кожата на краката му над копитата, но той не се спираше нито за миг. Речните вълни се опитваха да го настигнат, но той успяваше да ги изпревари и увеличаше табуна подире си.

Светкавица разкъса дрезгавината, освети и мътната разпенена вода на пороя, която влачеше цели дървета и си играеше с тях като с пръчици, и мокрите лъскави тела на животните, галопиращи бясно. Вятърът разнасяше гривата на сивия жребец напред, мъчеше се да я прехвърли върху очите му, но все не успяваше. Дългата му опашка се развяваше вирната нагоре, задните крака се напъваха, мускулите браздяха дълбоко кожата му, копитата биеха тежко в земята.

Старецът препускаше тъй, както никога до сега в живота си. Отдавна би трябвало да се задуши от непосилния бяг, но в тялото му се събуждаха непознати сили, които възпламеняваха и остатъците от енергия. И жребецът галопираше, плъзгаше се върху земята и водата — носеше се по лъката, като че беше валмо от кълбящите се облаци.

В далечината се показва устието на клисурата, изпълнено с мътна виделина, подобно на прозорец, светец в мъгливо студено утро. Жребецът изцвили глухо. Козината му димеше, от ъглите на устата му се откъсваха парцали пяна. Отляво се мярна познатата горичка, сивата скала, късото туловище на вековния дъб и най-сетне го блъсна в очите разсеяната дрезгавина на полето — беше излязъл от клисурата.

Пирин не забравяше своята цел — да изведе табуна на безопасно място. Водите на пороя можеха да ги настигнат всеки миг — той направи още едно усилие. Зави наляво, предните му крака се забиха в склона на плоския хълм — последното възвишение към полето, напрегна гръбнака си и се изкатери на върха му.

Потокът от червени, тъмни и светли тела, добили еднаква сива окраска в полутъмнината, го последва мълчаливо. Старият жребец остана за миг прав, кобилите го настигнаха, разделиха се наляво и надясно, оставиха празнина на мястото, където стоеше той. Гърдите им свистяха от напрежение и умора, козината димеше, гривите се развяваха, муцуните се гърчеха, ноздрите се издуваха — обикаляха го

подобни на грозни вълшебници в полуздрача, но нито проклинаха, нито в очите им се таеше коварство. Душеха спасителя си тревожно. Долавяха, че му е зле, но не можеха да му помогнат.

Прокънтя страхотен гръм, накара земята да се разтърси под краката им. Мълнията сякаш удари тялото на Пирин — краката му се подсякоха и той рухна с главата напред. Вратът му се плъзна по мократа земя, гривата му се разпиля по тревите, от ноздрите му избликна кръв.

Кобилите проточиха шии, гледаха го втренчено, тревожно, тръпнеха целите. Когато подушиха мириса на кръвта, зацвилиха остро, копитата им биеха земята, като че отмерваха барабанен бой. Старият жребец лежеше безмълвен, от козината му продължаваха да се вият струйки пара, разбивани от дъждовните капки...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.